

ETT SNABBARE, ÖPPNARE OCH
SMARTARE JÖNKÖPINGS LÄN

”För att bromsa växthuseffekten och klimatförändringarna krävs omfattande och snabba minskningar av människans utsläpp av växthusgaser.”

Klimat- och energi

Vår påverkan på klimatet måste begränsas. Människans utsläpp av växthusgaser ändrar atmosfärens sammansättning utöver det naturliga vilket medför en förstärkning av växthuseffekten. Följden blir ett varmare klimat som får stora konsekvenser över hela jorden.

Vår användning av fossila bränslen det vill säga naturgas, kol och olja ger utsläpp av koldioxid som är en av de vanligaste växthusgaserna. För att minska utsläppen av växthusgaser, måste vi använda energi på ett mycket mer effektivt sätt och framställa mer förnybar energi.

Klimat- och energistrategin

Länsstyrelsen har tillsammans med länets kommuner, myndigheter och näringsliv arbetat fram en klimat- och energistrategi som visar hur vi ska kunna bidra till att klara klimatmålen och energiomställningen.

Vision

Vår vision är att Jönköpings län ska vara ett plusenergilän år 2050, vilket betyder att behovet av energi har minskat och att den förnybara energin ger ett överskott.

Vägen mot förverkligandet av den långsiktiga visionen är kort. Ansträngningarna att minska utsläppen av växthusgaser måste med nödvändighet accelerera. Den första etappen är år 2020: Jönköping - ett klimatsmart län.

Klimatråd

För att klara den genomgripande omställning som klimatfrågan kräver behövs en målmedveten samverkan mellan länets aktörer. Klimatrådets uppdrag är att vara pådrivande i länet i klimat- och energifrågor. Klimatrådet organiserar samarbetet mellan de organisationer som ingår i rådet och andra aktörer samt gör en årlig prioritering av gemensamma åtgärder. Klimatrådet har en viktig roll i genomförandet av den nyligen antagna klimat- och energistrategin, men även inför kommande revideringar av strategi och mål.

Jönköpings län - ett unikt strategiskt läge

Jönköpings län har ett unikt strategiskt läge mellan de tre storstadsregionerna och fungerar som ett nav, där vägar och järnvägar knyts ihop till ett dynamiskt centrum för logistik och transporter av varor och människor. Utvecklingen inom logistiksektorn är mycket stark både när det gäller centrallager, transporter samt utbildning och forskning. Det innebär fördelar men ställer också stora krav. För en långsiktig hållbar utveckling krävs det klimat-smarta lösningar. Förutsättningarna är utmärkta för produktion av exempelvis biobränsle, biodrivmedel och vindkraft samt för miljödriven näringslivs- och produktutveckling inom områden som ekologiska livsmedel, träförädling och miljöteknik.

Jönköpings län

Igår, idag...

Utgångspunkten i strategin är dagens fördelning av energianvändning, orsaker till utsläpp av växthusgaser och potentialer för förbättringar i länet.

År 2007 svarade transportsektorn för hälften av länets utsläpp av växthusgaser och jordbruket för en fjärdedel. Utsläpp från uppvärmning av bostäder och lokaler har minskat genom övergång till fjärrvärme, värmepumpar och andra system. Industrins utsläpp i länet är förhållandevis låga men industrin har en onödigt stor elanvändning och där finns en stor potential till energieffektivisering. Möjligheterna att öka produktionen av förnybar energi i länet är stor. Förnybar el och förnybara bränslen kan ersätta fossila energikällor och bidra till minskade utsläpp både inom och utanför länet.

Utsläppen av växthusgaser i länet var nästan 6 ton per invånare år 2007 medan snittet i Sverige var ungefär 7 ton per person. Vi orsakar större utsläpp om man räknar med konsumtion av varor från andra länder. Inräknat import och export är utsläppen per svensk drygt 10 ton, vilket ska jämföras med att de globala utsläppen behöver minska till under 2 ton till år 2050. En stor potential till utsläppsminskningar finns därför i förändrade konsumtionsmönster och livsstilsförändringar.

Genom att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser i världen kan vi begränsa klimatförändringarna så att konsekvenserna inte blir katastrofala i framtiden. Därför behövs en anpassning av sam-

hällsplaneringen till klimatförändringar. I vår del av världen handlar det främst om mer frekventa och kraftigare oväder med höga vattenflöden samt värmeböljor på sommarhalvåret.

Inom länet har utsläppen av växthusgas minskat sedan 1990 och det finns en god potential för fortsatta minskningar, bland annat genom energieffektiviseringar inom bostadssektorn, industrin, transportsektorn och handeln, ändrade konsumtionsmönster och genom övergång till förnybara energikällor inom alla samhällssektorer.

År 2007 var energianvändningen i länet 12 253 GWh och utsläppen av fossil koldioxid 3,6 ton per invånare (ej inräknat övriga växthusgaser).

Imorgon...

För att bromsa växthuseffekten och klimatförändringarna krävs omfattande och snabba minskningar av människans utsläpp av växthusgaser.

För att bli ett plusenergilän år 2050 måste vi i Jönköpings län minska behovet av energi med 40 procent jämfört med år 2007. Vi behöver också öka produktionen av förnybar energi så att länet blir självförsörjande och ett överskott av förnybar energi kan säljas till andra län och länder.

Vår förhoppning och önskan är att det ska vara lätt att leva, bo och resa energieffektivt och fossilfritt i Jönköpings län år 2050.

I strävan för att bli ett klimatsmart län har 7 strategiska åtgärdsområden tagits fram:

- effektivare energianvändning
- förnybar energi
- transporter
- planering
- jordbruk och skogsbruk
- konsumtion och livsstil
- anpassning till klimatförändringar

Effektivare energianvändning

Energieffektiviseringar, som leder till minskad användning av energi är viktigt för att klimatmålen ska kunna nås. Genom fjärrvärme, värmepumpar och andra system som ersätter olja har utsläppen från uppvärmning av bostäder och lokaler minskat. Industrins utsläpp i länet är också låga men det finns stor potential till ännu större energieffektiviseringar.

Vårt mål är att energianvändningen i Jönköpings län år 2020 ska vara 30 procent effektivare än år 2008.

Förnybar energi

Det finns stor potential för att utöka vindkraft, biogas, solenergi, biobränsle, etanol samt biodiesel och andra drivmedel i Jönköpings län.

Dessa förnybara energikällor kan bidra till att Jönköpings län år 2020:

- till minst 50 procent är självförsörjande på el
- producerar elen i solcells- och vindkraftsanläggningar samt i kraftvärmeverk
- har utbyggd fjärr- eller närvärme, som drivs med enbart förnybar energi, i nästan alla tätorter
- är fossilbränslefri är det gäller uppvärmning av bostäder och lokaler.

Transporter

Transportsektorn står för hälften av utsläppen av växthusgaser i länet och det är därför extra viktigt med energieffektiviseringar.

Målet är minskade utsläpp från transporter till år 2015, ökad andel kollektivtrafik till år 2020, en fordonspark utan fossila bränslen år 2030, och att övervägande delen av alla nya bilar och kollektivtrafiken drivs med fossilfria drivmedel år 2020. Det senare blir möjligt genom att det år 2020 finns både stora och små biogasanläggningar, tankställen för biogas och elenergi i varje kommun.

Planering

För att få en lägre klimatpåverkan krävs det att samhällsstrukturen och våra livsmönster förändras. Samhällsplanering och bebyggelseutveckling spelar en stor roll för en hållbar utveckling av städer, tätorter och landsbygd. Transportsnål bebyggelsestruktur är en bra utgångspunkt i planeringen. Förtätning och utbyggnad utmed kollektivtrafikstråk är andra. Ett samspel mellan planeringen av transportsystem och bebyggelse är en förutsättning för hållbara städer och regioner.

Jordbruk och skogsbruk

Inom jordbrukets och skogsbrukets markanvändning finns en mållkonflikt. Jordbruket levererar livsmedel, bidrar till en levande landsbygd och är en förutsättning för bevarande av den biologiska mångfald som är knuten till odlingslandskapet. Samtidigt står utsläppen från mjölk- och köttproduktionen för uppemot en fjärdedel av länets utsläpp av växthusgaser. Jordbrukets främsta

utsläppskällor är metangas från nötkreatur, metangas och lustgas från stallgödsel samt lustgas från åkermark.

Det stora djurantalet är en naturlig följd av de förutsättningar som finns i länet med stora betesmarksarealer och ett klimat som passar sämre för spannmålsodling än vallodling. Gödseln från de många nötkreaturen utgör en stor potential för biogasproduktion. Detta kan bidra till minskade koldioxidutsläpp både inom jordbruket och inom andra näringar genom att ersätta fossila bränslen.

Närmare 70 % av länets landareal är skogsmark. Förbudet mot markavvattning är en viktig funktion för klimatfrågan. Sex av länets kommuner och en kommun i Hallands län är de enda områdena i södra Sverige där det inte råder totalt markavvattningsförbud. Rensning av gamla diken är en aktuell fråga. Det är troligt att även rensning leder till att mer kol från marken frigörs till atmosfären efter rensningen. Eftersom produktionsnyttan av rensning är osäker på vissa.

Konsumtion och livsstil

Beteende och livsstil är nyckelfrågor för att minska klimatpåverkan. Många svenskar har bilden av att vår livsstil är relativt miljövänlig. Vi sopsorterar, handlar relativt ofta miljömärkt och är ganska duktiga på att använda teknik för att mildra en del av miljöproblemen. Men vi har samtidigt en hög energikonsumtion, bland annat beroende på klimatet och på relativt sett billig el.

Det räcker inte med en ”grönare” konsumtion, utan det krävs också att vi successivt minskar

andelen varor i vår hushållsbudget till förmån för konsumtion av resurssnåla tjänster – kulturupplevelser (musik, teater, böcker, bio, dataspel), utbildning, förebyggande eller rehabiliterande hälsovård, skönhetsvård, hushålls nära tjänster, hemkörning av varor som alternativ till att använda egen bil och så vidare.

Per invånare är Sverige ett av de länder som mest belastar de globala ekosystemen. Världsnaturfonden placerar oss på en åttonde plats av världens länder. Skulle alla världens invånare leva som vi gör i Sverige skulle det behövas två jordklot till.

Anpassning till klimatförändringar

Klimatförändringarna väntas bli påtagliga i Sverige oavsett hur mycket vi lyckas minska utsläppen av växthusgaser. Detta beror på de utsläpp som redan skett och trögheten i klimatsystemen. Det är därför nödvändigt att samhället påbörjar en anpassning till ett förändrat klimat. I Jönköpings län har anpassningsarbetet bara börjat. Det är ett långsiktigt arbete som verkar för att klimatförändringsaspekter integreras i berörda samhällssektorer verksamheter och beslutsprocesser.

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

